

BRIEFADVIES

19 mei '09

DE VOORBEREIDING VAN HET VIERDE MILIEUBELEIDSPLAN (MINA-PLAN 4)

Mevrouw Hilde Crevits
Vlaams minister van Openbare Werken,
Energie, Leefmilieu en Natuur
Koning Albert II-laan 20, bus 1
1000 Brussel

datum	19 mei 2009
onze referentie	03.02/L5/09/357
contact	bert.de.wel@minaraad.be / 02 558.01.39
betreft	Briefadvies over de voorbereiding van het vierde Milieubeleidsplan

Mevrouw de minister,

In de volgende legislatuur van de Vlaamse Regering start de nieuwe procedure voor de Vlaamse milieubeleidsplanning. De looptijd van het volgende (vierde) milieubeleidsplan (MINA-plan 4) wordt afgestemd op de duur van de legislatuur. De nieuwe Vlaamse Regering krijgt op die manier de kans om zijn eigen beleidsprioriteiten te vertalen in het milieubeleidsplan. Na de verlenging van het vorige milieubeleidsplan is er dringend nood aan een actualisatie van het milieubeleidsplan.

De Minaraad is van oordeel dat het Vlaamse milieu- en natuurbeleid voor grote uitdagingen staat en dat een goede milieubeleidsplanning daarvoor belangrijk is. Milieubeleidsplanning bestaat uit drie essentiële onderdelen:

- (1) Een langetermijnvisie gebaseerd op duurzame ontwikkeling waaraan alle onderdelen van het milieu- en natuurbeleid moeten opgehangen worden.
- (2) Een vertaling van de uitdagingen op het vlak van milieu en natuur naar geactualiseerde doelstellingen die vervolgens gekoppeld worden aan effectieve maatregelen.
- (3) Het nieuwe milieubeleidsplan dat de inhoudelijke aandrijver is voor de administratie. De Vlaamse administratie kan nog meer geoptimaliseerd worden om doelmatiger de milieu-uitdagingen aan te pakken.

Het Vlaamse milieubeleid van de afgelopen periode kan een aantal positieve verwezenlijkingen voorleggen. Voorbeelden zijn de reductie van het restafval door de huishoudens en de eerste tekenen van een verbetering van de waterkwaliteit. De milieuproblemen zijn echter nog lang niet opgelost. De gewenste milieukwaliteit is nog niet in zicht. Daarom is er nood aan een vernieuwing van het engagement van de beleidsmakers om het ambitieniveau op te trekken tot het vereiste niveau.

De Minaraad vraagt dat de socio-economische en ruimtelijke kenmerken van onze regio (dichtbevolkt, veel industrie, veel wegen, enz.) niet gebruikt zouden worden om een minder ambitieus milieubeleid te voeren. Door de specifieke Vlaamse context moeten juist meer maatregelen genomen worden om een degelijke milieukwaliteit te kunnen bereiken. De bescherming van de levenskwaliteit van de Vlamingen moet voorop staan. Vlaanderen moet ook op het milieuvlak een voortrekkersrol spelen binnen Europa. Volgens de Raad is de 'no gold plating'-benadering – waarbij men principieel niet verder gaat dan de Europese verplichtingen – niet aangewezen voor Vlaanderen. In het kader van het streven om een Europese topregio te worden, moeten we ook op het vlak van milieubeleid beter doen dan het gemiddelde. Daarbij is het Europese milieubeleid geen eenrichtingsverkeer waarbij Vlaanderen alleen maar moet voldoen aan Europese regels. Vlaanderen moet zelf ook actief mee het EU-beleid bepalen. De Vlaamse koploperspositie inzake bijvoorbeeld bodemsanering en afvalbeleid moet als referentie gebruikt worden om de lat in alle Europese landen even hoog te leggen als in onze regio. Vlaanderen kan hier ook economisch baat bij hebben door de Vlaamse expertise in die domeinen in onze buurlanden optimaal te valoriseren.

Openheid en betrokkenheid bij de voorbereiding van MINA-plan 4

In het advies over de actualisering van het huidige milieubeleidsplan (MINA3+) hebben SERV en Minaraad zich uitgesproken over de bestuurskundige aspecten van de milieubeleidsplanning.¹ We hebben toen gewezen op het grote belang van het volgende MINA-plan 4 en aan de Vlaamse Regering gevraagd om dit plan grondig voor te bereiden. SERV en Minaraad stelden voor dat deze voorbereiding zou gebeuren aan de hand van een startnota:

“De overheid moet de werkwijze die ze zal volgen om dit plan op te maken, alsook de inhoudelijke planopbouw, uittekenen in een startdocument dat als basis dient voor een discussie met het middenveld over de voorbereiding van het volgende plan.”

Deze startnota past binnen de visie van de adviesraden, namelijk dat het milieubeleid aanzienlijk aan kwaliteit wint indien het planproces gebeurt op een transparante wijze en met inspraak van alle belanghebbenden waaronder de middenveldorganisaties.

De minister van leefmilieu heeft ons voorstel overgenomen. Dit blijkt onder meer uit het verslag van de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement van 27 november 2008 waarin de beleidsbrief en de milieubegroting besproken werden:

“De voorbereidingen voor het opstellen van het MINA-plan 4 zijn gestart in 2008, maar de klemtoon ligt in 2009. In 2008 werd als eerste stap een startdocument opgemaakt dat aan de Milieu- en natuurrad (Minaraad) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) werd voorgelegd.”²

Deze startnota werd echter nog niet aan de Minaraad bezorgd. Op dit ogenblik is de nota beloofd voor de tweede helft van mei. Aangezien het besluit op de nieuwe strategische adviesraad milieu- en natuur op 1 juni '09 in werking zal treden, is de raadszitting van 19 mei '09 in principe de laatste waarop de huidige Minaraad adviezen kan vaststellen.³ Gezien het belang dat de Raad hecht aan dit plan werd beslist om alsnog een advies uit te brengen op eigen initiatief.

¹ Minaraad en SERV, 'Actualisatie van het Milieubeleidsplan 2003 – 2007 voor de periode 2008 – 2010'. Minaraad 8 november 2007, SERV 12 november 2007.

² Vlaams Parlement, Bespreking Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur, verslag van de Commissie Leefmilieu van 27 november 2008, Stuk 15 (2008-2009) – Nr. 5-G.

³ De nieuwe strategische adviesraad zal pas over enkele maanden samengesteld worden en normaal kunnen functioneren.

Zoals hierboven werd aangegeven moet het volgende milieubeleidsplan volgens de Minaraad beginnen met een actualisatie van de milieubeleidsdoelstellingen. Het Vlaamse milieubeleid is gelukkig goed uitgerust om dat op een onderbouwde manier te doen. De basis is de beschikbare milieurapportage-informatie uit onder meer de MIRA- en NARA-publicaties en de indicatoren die door het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) worden bijgehouden.⁴ Ook in het kader van het Pact 2020 werden en worden indicatoren bijgehouden. Deze natuur- en milieu-indicatoren leveren waardevolle informatie om het beleid te onderbouwen (zie bijlage 1 voor een overzicht).

De Minaraad pleit in dit verband voor een goede afstemming van het Vlaamse milieubeleid met Europese en zelfs mondiale milieu-informatiesystemen en beleidskaders. Op Europees niveau gaat het dan bijvoorbeeld over het Europees Milieuagentschap⁵, op wereldniveau zijn er onder meer het milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) en het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Het Vlaamse milieubeleid moet zo goed mogelijk aansluiten bij de dynamiek die op Europees en mondiaal niveau bestaat.

Een coherente langetermijnvisie gebaseerd op duurzame ontwikkeling als kader

In het recente Pact 2020 dat de Vlaamse overheid afsloot met de middenveldorganisaties, is 'duurzaamheid' – naast welvaartscreatie en inclusie – één van de drie kernwoorden van het toekomstbeeld voor Vlaanderen:

"Duurzaamheid betekent dat onze economie en samenleving zich ontwikkelen op een wijze die op langere termijn stand houdt. Dit vergt een kritische kijk op wat en hoe we vandaag produceren en consumeren, bouwen en wonen, ontspannen en verplaatsen. Tegen 2020 hebben we belangrijke stappen gezet naar een 'kringloop'-economie met een zo laag mogelijk grondstof-, energie-, materiaal- en ruimtegebruik en een zo beperkt mogelijke impact op milieu en natuur in Vlaanderen en de rest van de wereld."

Het Pact 2020 bevat 20 belangrijke beleidsdoelstellingen op middellange termijn die volgens de Minaraad meegenomen moeten worden in het toekomstige milieubeleidsplan. Vooral de doelstellingen (14) Milieu, (15) Natuur en (16) Mobiliteit bevatten belangrijke uitdagingen voor het natuur- en milieubeleid (zie bijlage 2). In het MINA-plan 4 moeten deze doelstellingen met maatregelen aangevuld worden, zodat ze ook effectief gerealiseerd zullen worden.

De vorige milieubeleidsplannen zetten vooral in op de 'ontkoppeling tussen milieu-impact en economische groei'. Er bestaat echter een groot verschil tussen 'relatieve' ontkoppeling (de milieudruk groeit minder dan de economische groei) en 'absolute' ontkoppeling (de milieudruk neemt effectief af). De milieu-indicatoren van de laatste jaren geven aan dat relatieve ontkoppeling vaak onvoldoende is om de gewenste verbetering van de milieukwaliteit te realiseren. Vooral de uitdagingen in het klimaatbeleid (waar een aanzienlijke reductie van de emissies van broeikasgassen nodig is) tonen aan dat met een stapsgewijze efficiëntiegeoriënteerde aanpak (die vaak enkel leidt tot relatieve en geen absolute emissiereducties) de noodzakelijke doelstellingen niet altijd zullen gehaald worden. De prioriteit moet gaan naar absolute in plaats van naar relatieve milieudoelstellingen. Dit kan via een 'transitieaanpak'. Hierbij staan de maatschappelijk vastgelegde langetermijndoelstellingen voor duurzame ontwikkeling voorop en wordt onderzocht op welke manier deze transitie gerealiseerd kan worden.

MINA-plan 4 moet terug een sterke dynamiek brengen in het Vlaamse milieubeleid door duidelijke doelstellingen (plandoelstellingen en langetermijndoelstellingen) en daaraan

⁴ http://www.lne.be/themas/beleid/beleidsplanning/opvolging_milieubeleid/indicatoren_2009

⁵ www.eea.eu

gekoppelde maatregelen te presenteren. Het spreekt voor zich dat een dergelijke dynamiek niet gegenereerd kan worden door een saai en uitgebreid 'telefoonboek'-plan. De Minaraad pleit voor een kort en krachtig plan waarin de belangrijkste uitdagingen en de daaraan gekoppelde maatregelen duidelijk geschetst worden. Sommige milieuthema's kunnen waarschijnlijk ook beter geclusterd worden.

In bijlage 1 bij dit advies worden de gegevens uit de laatste MIRA-T- en NARA-rapporten gebruikt om een overzicht te geven van de beleidsuitdagingen voor het volgende milieubeleidsplan.⁶ Deze knelpunten zijn over het algemeen goed gekend. Het is echter belangrijk om de uitdagingen voor het beleid duidelijk in kaart te brengen.

De Minaraad wil met dit advies andermaal onderstrepen hoe belangrijk het toekomstige milieubeleidsplan is voor het Vlaamse milieubeleid. Dit advies moet ook gezien worden als een engagement van de Raad om actief en constructief mee te werken aan de verdere voorbereiding, opvolging en uitvoering van het plan. Transparantie naar en participatie vanuit de samenleving blijven een belangrijke garantie om te komen tot een kwalitatief en gedragen (milieu)beleid.

De Boerenbond, de UNIZO en het VOKA-Vlaams Economisch Verbond onthouden zich bij dit briefadvies.

Met de meeste hoogachting,

Hubert David

Voorzitter Minaraad

⁶ MIRA-T 2008 Indicatorenrapport (2009), Milieurapport Vlaanderen, Vlaamse Milieumaatschappij. Natuurindicatoren 2008, Toestand van de natuur in Vlaanderen: cijfers voor het beleid. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Bijlage 1

Prioritaire uitdagingen voor het milieu- en natuurbeleid

Icoontjes MIRA-T:

- Positieve evolutie, met de doelstelling binnen bereik
- Onduidelijke evolutie of beperkte evolutie, maar onvoldoende om de doelstelling te bereiken
- Negatieve evolutie, verder weg van de doelstelling

⇒ **Ozon**

MIRA-T

- Emissie van ozonafbrekende stoffen
- Dikte van de ozonlaag

De emissies van het aantal ozonafbrekende stoffen zijn aanzienlijk afgenomen. De doelstelling uit MINA3+ om de emissies tegen 2010 terug te dringen met minstens 74,5% t.o.v. 1999 is binnen bereik. Het ziet er echter naar uit dat het herstel van de ozonlaag zich niet doorzet. Daarom blijven (bijkomende) maatregelen noodzakelijk.

Aangezien voor alle ozonafbrekende stoffen alternatieven voorzien zijn, moet er nu werk gemaakt worden van een volledige uitfasering. Het is belangrijk om de afstemming met de klimaatproblematiek voor ogen te houden.

⇒ **Klimaat**

MIRA-T

- Emissie van broeikasgassen
- Emissie van broeikasgassen per sector
- Evolutie temperatuur sinds midden 19de eeuw
- Zeeniveau

Op 2 april heeft de Minaraad samen met de SERV een advies uitgebracht over het Voortgangsrapport 2008 bij het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012. In dit advies wordt het Vlaamse klimaatbeleid in detail besproken. Sinds 2007 zijn de emissies van Vlaanderen beneden de Kyotodoelstelling gedaald (). Dit betekent echter niet dat de doelstelling voor de Kyotoperiode (-5,2% t.o.v. 1990) eenvoudig gehaald zal worden. Dit komt hoofdzakelijk door de toewijzing van rechten aan de bedrijven die onder het Europese emissiehandelssysteem vallen (ETS). De allocatie aan deze bedrijven is zo ruim dat de andere sectoren (hoofdzakelijk gezinnen en transport) nog een aanzienlijke inspanning zullen moeten leveren. Vooral in de sector transport is dit uiterst dringend omdat de emissies hier nog steeds stijgen. Hieraan is ook de nood gekoppeld om buitenlandse emissierechten aan te kopen. Bovendien moet het beleid aanzienlijk 'opgeschaald' worden in functie van de strengere doelstellingen voor 2020.

Om immobiliteit van het klimaatbeleid te vermijden is het belangrijk dat de gewesten en het federale beleidsniveau zo snel mogelijk tot een akkoord komen over de verdeling van

de toekomstige klimaatdoelstellingen zoals die op Europees niveau afgesproken werden.

⇒ **Fotochemie**

MIRA-T
☹️ Emissie van ozonprecursoren
☹️ Overschrijdingsindicator (NET60ppb-max8u)
😊 Jaaroverlastindicator (AOT60ppb-max8u)
☹️ Seizoenoverlast voor gewassen (AOT40ppb-vegetatie)
☹️ Seizoenoverlast voor bossen (AOT40ppb-bossen) ⁷

De grootste uitdaging blijft de uitstoot van NOx door de transportsector, maar ook de uitstoot in de elektriciteit-, ijzer- en staalsector blijft belangrijk.

⇒ **Verzuring**

MIRA-T
☹️ Potentieel verzurende emissie
☹️ Concentratie van SO2, NOx, NO2 en NH3 in omgevingslucht
☹️ Gemeten verzurende depositie
☹️ Oppervlakte natuur met overschrijding kritische lasten verzuring

De grootste uitdaging blijft de uitstoot van NOx door de transportsector. Het thema verzuring kan samen genomen worden met fotochemische stoffen.

⇒ **Vermesting**

MIRA-T
😊 Overschot op de bodembalans van de landbouw
☹️ Nitraat in het oppervlaktewater
☹️ Nitraat in het grondwater
☹️ Gemiddelde overschrijding kritische last vermesting

De uitdaging is aanzienlijk. Vooral de nitraatnorm in water wordt nog teveel overschreden. Voor verdere toelichting, zie bij het thema oppervlaktewater.

⇒ **Verspreiding van vluchtige organische stoffen, persistente organische pollutanten (POP's), zware metalen, bestrijdingsmiddelen en zwevend stof**

MIRA-T
😊 Emissies van NMVOS naar lucht
☹️ Benzeen in omgevingslucht
😊 Depositie van dioxine
☹️ Emissie van PAK's naar lucht
☹️ PAK's in omgevingslucht
😊 Hoeveelheid vernietigde PCB-houdende apparaten
☹️ Emissies van zware metalen naar lucht
☹️ Zware metalen in lucht

⁷ MIRA-T 2007.

- ☹️ Zware metalen in het oppervlaktewater
- ☹️ Zware metalen in waterbodems
- ☹️ Zware metalen in grondwater
- ☹️ Zware metalen in paling
- ☹️ Bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater
- ☹️ Bestrijdingsmiddelen in waterbodems
- ☹️ Bestrijdingsmiddelen in paling
- ☹️ Emissie van PM10 en PM2,5
- ☹️ Jaargemiddelde PM10-concentratie
- ☹️ Jaargemiddelde PM2,5-concentratie
- ☹️ Daggemiddelde PM10-concentratie

De PAK's-uitstoot van bedrijven en gezinnen (gebouwenverwarming op steenkool en hout en afvalverbranding door gezinnen) blijft een probleem. Er komt geen nieuwe PCB-vervuiling meer bij, maar de historische PCB-vervuiling in het oppervlaktewater zal nog jaren blijven door het persistente karakter van PCB's.

MIRA-T geeft aan dat de doelstelling voor emissies van zware metalen naar lucht nog niet binnen bereik is; ook de belasting van het oppervlaktewater door zware metalen is nog onvoldoende gedaald. Waterbodems blijven een probleem. Ongeveer hetzelfde verhaal geldt voor de verspreiding van bestrijdingsmiddelen.

Fijn stof is een zeer belangrijke uitdaging. Hoewel de primaire emissies van fijn stof stagneren zijn er nog steeds teveel overschrijdingen van de daggemiddelde concentratie (PM10). De kleinste fijnstofdeeltjes (PM2,5) vormen de grootste uitdaging. Het secundaire stof is belangrijker en gevaarlijker dan het primaire.

⇒ **Bodem**

- MIRA-T
- ☹️ Erosiemaatregelen
 - ☹️ Bodemafdichting in Vlaanderen
 - 😊 Aantal onderzochte gronden
 - 😊 Aantal verontreinigde gronden volgens saneringsfase

Naar schatting zijn in Vlaanderen 10.700 gronden vervuild, ongeveer 40.000 percelen. Het zal nog een heel lange tijd duren vooraleer deze gesaneerd zullen worden. Het doel is om de historische bodemverontreinigingen die een ernstige bedreiging vormen, te saneren tegen 2036. Tot nu toe werden onvoldoende financiële middelen beschikbaar gesteld om dit doel te realiseren. In het volgende milieubeleidsplan moet aangegeven worden hoe de inspanningen opgedreven kunnen worden. Ook de doelstellingen voor bodemverontreiniging zouden herbekeken moeten worden. Het feit of een grond onderzocht wordt of niet is geen goede doelstelling.

Een nieuwe problematiek inzake bodembescherming die in het volgende milieubeleidsplan aangepakt moet worden is het tekort aan organische stof in de bodem. Niet-herbruikbaar bioafval zou prioritair ingezet moeten worden voor de productie van compost in plaats van het te verbranden met energierecuperatie. Ongeveer 45% van de Vlaamse bodems hebben een tekort aan organische stof. Zonder goede bodems kunnen we op termijn ook geen energie- of grondstofgewassen verbouwen.

⇒ **Afval**

MIRA-T

- Aangeboden hoeveelheid huishoudelijk afval
- Verwerking huishoudelijk afval
- Hoeveelheid bedrijfsafval
- Verwerking van bedrijfsafval

Het is een uitdaging om de goede resultaten voor huishoudelijk afval te behouden. Toch moet er meer aandacht gaan naar het totale volume (dat niet afneemt) en het plafond dat bereikt lijkt inzake selectieve inzameling. De grootste uitdaging op afvalvlak ligt echter bij het bedrijfsafval. Dit is de laatste jaren blijven stijgen. De productie van industrieel afval kon niet losgekoppeld worden van de economische groei. Sinds de recessie van de Belgische economie blijkt dat er nu een vermindering is van het aanbod van bedrijfsafval.

De afvalbeleidsvisie moet geactualiseerd worden ('wieg tot wieg'-filosofie, materiaal-beheer, enz.) waarbij vooral de sterke focus op verbranding met energierecuperatie bijgesteld moet worden (zie o.a. het tekort aan organisch materiaal in de Vlaamse bodems).

⇒ **Kwaliteit oppervlaktewater**

MIRA-T

- Belasting van het oppervlaktewater met zuurstofbindende stoffen en nutriënten
- Nutriënten en zuurstof in oppervlaktewater
- Waterbodemkwaliteit
- Belgische Biotische Index
- Visindex

MIRA geeft aan dat door de uitbreiding en de verbetering van de openbare waterzuivering de huishoudelijke vuilvrachten gestaag afgenomen zijn. Als gevolg van de verstrengde lozingsnormen, de betere handhaving, de invoering van schonere productiewijzen, de milieuheffing op bedrijfsafvalwater en het toegenomen milieubewustzijn hebben heel wat bedrijven een forse inspanning geleverd om hun vuilvrachten te reduceren. Die inspanningen resulteerden in een zeer sterke daling van de vuilvrachten in de jaren '90. Sindsdien is de daling minder scherp. De vuilvrachten afkomstig van het mestgebruik in de landbouw zijn veel minder gedaald.

De meeste parameters zijn in de loop van de jaren 90 opmerkelijk verbeterd. De nitraatconcentraties fluctueerden echter. Sindsdien is maar weinig of geen verbetering merkbaar. De oorzaak daarvan moet in de eerste plaats gezocht worden in de vuilvrachten die de laatste jaren nog maar weinig dalen. Om de huidige normen en de toekomstige doelstellingen te halen zijn in de eerste plaats verdere vuilvrachtreducties nodig. Daarnaast zal het nodig zijn structuurkenmerken te verbeteren en waterbodems te saneren zodat ook het zelfreinigende vermogen van de waterlopen kan worden verbeterd.

In het advies van SERV, Minaraad en SALV over de ontwerpstroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas wordt verwezen naar de Kaderrichtlijn Water die de lidstaten ertoe verplicht om in 2015 de goede toestand van de waterlichamen te bereiken. De richtlijn legt ook criteria vast om hiervan af te wijken. De analyse in de ontwerpstroomgebiedbeheerplannen toont aan dat in 2015 in Vlaanderen geen enkel oppervlaktewaterlichaam deze goede toestand zal bereiken. De Raden stellen vast dat in

de ontwerpstroomgebiedbeheerplannen resoluut wordt gekozen om het bereiken van de doelstellingen te verschuiven naar 2027. De tussenliggende periode 2021 wordt niet weerhouden als optie. Door het verschil in timing konden de ontwerpstroomgebiedbeheerplannen geen rekening houden met het Pact 2020. De Raden vinden dat in de definitieve plannen hiermee wel rekening moet gehouden worden.

De Raden merken ook op dat het ambitieniveau (0% in 2015) in Vlaanderen heel laag ligt in vergelijking met andere regio's binnen Europa. Dat heeft vooral te maken met de globale aanpak van de stroomgebiedbeheerplannen. De Raden vragen dan ook dat prioriteiten worden gesteld door via een analyse de doelafstand te bepalen en daarop via een kosteneffectiviteitsanalyse de meest efficiënte maatregelen aan te duiden.

⇒ **Waterhuishouding**

MIRA-T

- Waterbeschikbaarheid in Vlaanderen
- Grondwaterstand in grondwatersystemen
- Hydrologisch gedrag van onbevaarbare waterlopen
- Subsidies infiltratievoorzieningen en hemelwaterputten

De grondwatervoorraad staat onder druk. Vlaanderen kampt met een watertekort door de hoge bevolkingsdichtheid. Het drinkwatergebruik bij de bevolking neemt niet af en ook het industriële watergebruik, dat in de jaren '90 daalde, blijft stabiel (enkel gegevens tot 2003).

Er is een afname van de infiltratie in de bodem van de neerslag in de beschouwde stroomgebieden, een afgenomen voeding van het basisdebiet en een stijgend aandeel van de oppervlakkige afvoer.

⇒ **Hinder**

MIRA-T

- Gerapporteerde algemene hinder door geluid, geur en licht
- Bevolking blootgesteld aan geluidsdruk niveau's >65 dB
- Geurbelasting door wegverkeer
- Kunstmatige hemelluminantie

Lawaai (o.a. door verkeer) is de belangrijkste bron van hinder. De doelstelling inzake kunstmatige hemelluminantie wordt niet gehaald.

⇒ **Versnippering**

MIRA-T 2007

- Ruimtegebruik
- Versnippering van de open ruimte

De open ruimte staat onder druk, Vlaanderen verstedelijkt steeds verder, de versnippering tast de natuur en het landschap aan. De Minaraad stelde al eerder vast dat bij de actualisatie en gedeeltelijke herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) geen maatregelen werden opgenomen om de verdere versnippering van de open ruimte tegen te gaan. Integendeel, inzake 'wonen', 'werken' en 'lijninfrastructuur' worden een aantal onduurzame trends bevestigd in plaats van ze bij te sturen in de richting van duurzame ontwikkeling. De Minaraad pleit voor een onderlinge

afstemming van het MINA-plan 4 met het RSV II waarin concrete maatregelen dienen opgenomen te worden met betrekking tot duurzaam ruimtegebruik en om de versnippering van de open ruimte tegen te gaan.

⇒ **Biodiversiteit**

MIRA-T

☹️ Verschuiving van verspreidingsgebied van Zuid-Europese libellensoorten

😊 Europese algemene broedvogelindex

😊 Oppervlakte Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en natuurverwevingsgebied

☹️ Staat van instandhouding van de soorten en habitats van Europees belang

Het Natuurindicatorenrapport 2008 van het INBO stelt dat de 22 gerapporteerde natuurindicatoren aangeven dat het zonder bijkomende inspanningen niet mogelijk zal zijn om het verlies van biodiversiteit tegen 2010 te stoppen. Het is van belang om enerzijds de bronnen van de verschillende verstoringen nog grondiger aan te pakken (ruimtegebruik, emissies van stikstof, fosfor en broeikasgassen, in- en uitvoer van soorten) en anderzijds om voldoende grote natuurgebieden doelgericht te beheren en daarbuiten een basisnatuurkwaliteit te garanderen. Dit laatste dient onder andere om – waar mogelijk – verschuivingen van populaties toe te laten wanneer leefgebieden ongeschikt worden.

Bijlage 2

Doelstellingen Pact 2020

'Levenskwaliteit van hoog niveau'⁸

14. Milieu

- Voor water- en luchtkwaliteit, bodembescherming en geluidshinder scoort Vlaanderen in 2020 even goed als de Europese economische topregio's.
- De gestage afname van de druk op milieu en natuur maakt dat het aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat als gevolg van milieuvervuiling, significant daalt tegen 2020.
- Het beleid in 2020 focust binnen een Europese context op belangrijke uitdagingen en risico's. Zo moeten de gekozen maatregelen leiden tot een verdergaande verlaging van de broeikasgasemissies conform de voor Vlaanderen vastgestelde doelstellingen in het kader van de Europese klimaatwetgeving, een vermindering in 2020 van de gemiddelde jaarconcentratie aan fijn stof (PM10) met 25% t.a.v. 2007, waarbij alle Europese fijnstofnormen onverkort worden gerespecteerd.
- Een significante daling van de potentieel ernstig gehinderden door geluidsoverlast door verkeer met 15% tegen 2020.
- De meeste Vlaamse waterlopen hebben een goede ecologische toestand bereikt, zodat het effectief mogelijk is dat ten laatste in 2021 voldaan is aan de kwaliteitsvereisten van de Kaderrichtlijn Water.
- Om de gevolgen van de klimaatswijziging op het vlak van onder meer waterhuishouding en biodiversiteit op te vangen, is in 2020 werk gemaakt van een heus adaptatiebeleid.

15. Natuur

- Inzake biodiversiteit kan Vlaanderen in 2020 de vergelijking met de Europese economische topregio's aan.
- Hiertoe heeft Vlaanderen in 2020 voldoende habitat ingericht, herbestemd, verbeterd of afgebakend om 70% van de instandhoudingsdoelstellingen van de Europese te beschermen soorten en habitats te realiseren.
- Zowel de beboste oppervlakte als de kwaliteit ervan nemen aanzienlijk toe en minstens de helft van de stedelijke of kleinstedelijke gebieden beschikt in 2020 over een stadsbos of heeft er een opgestart.
- Natuurbehoud en landschapszorg zorgen in 2020 voor bijkomende tewerkstelling.

16. Mobiliteit

- In 2020 heeft Vlaanderen een verkeers- en vervoerssysteem dat tot de performantste van Europa behoort.
- Hiervoor wordt comodaliteit ondersteund door een gericht locatiebeleid en door het STOP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer en Privévervoer) als hoeksteen van het Vlaamse mobiliteitsbeleid toe te passen, zodanig dat vanuit economisch, sociaal, ecologisch en logistiek oogpunt de meest optimale modus wordt ingezet.
- We zorgen dat we voldoen aan de milieudoelstellingen die andere Europese landen ook moeten bereiken tegen 2020.
- Investerings in verkeers- en vervoerssystemen worden in 2020 beleidsmatig ondersteund door een sociaaleconomische evaluatie en een Vlaamse bereikbaarheidsmonitor.

⁸ <http://www.vlaandereninactie.be/nlapps/docs/default.asp?id=417>

- Tegen 2020 is Vlaanderen één van de beste Europese regio's op het gebied van verkeersveiligheid, zowel uitgedrukt in functie van het aantal doden en zwaargewonde verkeersslachtoffers per miljoen afgelegde kilometers als per miljoen inwoners.
- Ten opzichte van de objectieven in het Vlaamse verkeersveiligheidsplan, te realiseren tegen 2015, wordt een daling van 20% van de dodelijke slachtoffers en 25% van de zwaargewonde slachtoffers gerealiseerd in 2020.
- Het aantal afgelegde kilometers per persoon in het woon-werkverkeer per auto wordt drastisch verlaagd tegen 2020. Onder meer thuiswerk wordt daartoe gestimuleerd.
- Tegen 2020 zullen bovendien 40% van de woon-werkverplaatsingen gebeuren door collectief vervoer, waaronder het openbaar vervoer, enerzijds en te voet of per fiets anderzijds.